

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2025-0048098

Vergadering van 26 juni 2025

Gemeente Hardinxveld-Giessendam - Hardinxveld-Giessendam

Auteur: Sharelle Hartman

Portefeuillehouder: Christa Hendriksen

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet 2025

Voorgesteld besluit

1. De verklaring Vangnetuitkering Participatiewet 2024 vast te stellen.

Inhoud

Inleiding

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Het BUIG-budget wordt door het Rijk via een vast verdeelmodel over de gemeenten verdeeld. Gemeenten met minder inwoners dan 40.000 inwoners (zoals Hardinxveld-Giessendam) krijgen deels een budget op basis van historische gegevens (gerealiseerde uitgaven BUIG van twee jaar eerder) en deels op basis van eerder genoemde, jaarlijks bijgestelde objectieve criteria, zoals gezinssamenstelling en arbeidsmarktkansen.

In maart 2025 is de gemeente door de Sociale Dienst Drechtsteden geïnformeerd over het tekort van de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de BUIG-uitkering over 2024 en de mogelijkheid om een vangnetuitkering aan te vragen. Het tekort was eind 2024 al voorzien en werd bevestigd bij het opmaken van de jaarrekening GR Sociaal.

De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote tekorten op de BUIG uitkering. Gemeenten komen in aanmerking voor compensatie wanneer zij aan een aantal voorwaarden voldoen:

- De gemeente heeft drie achtereenvolgende jaren een gecumuleerd tekort op de BUIG uitkering.
- Het tekort over het laatste jaar bedraagt tenminste 7,5%.
- Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier.
- Bij een aanhoudend tekort – dit betekent dat de gemeente over 2022 en/of 2023 een vangnetuitkering is verleend – moet het college verklaren dat het (aanvullende) interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Een aanvraag voor de vangnetregeling moet voor 15 augustus 2025 worden ingediend.

Compensatie vindt plaats op basis van de procentuele omvang van het tekort. Op basis van de voorwaarden komt de gemeente Hardinxveld-Giessendam in aanmerking voor een vangnetuitkering

ter hoogte van € 407.478,-. De gemeente dient daartoe een uitgebreid verzoek te doen, omdat over 2022 en 2023 eveneens een vangnetuitkering is verleend.

Beoogd effect

Het aanvragen van een vangnetuitkering ter compensatie van het tekort op de BUIG-uitkering van 2025.

Argumenten

1.1 De verklaring biedt inzicht in de oorzaken van het tekort.

Het tekort op de BUIG wordt veroorzaakt door een samenloop van factoren. De voornaamste factoren die leiden tot het tekort zijn:

- De verhoogde instroom van statushouders als gevolg van de taakstelling.
- De afstand tot de arbeidsmarkt van de bijstandsdoelgroep neemt toe waardoor zij niet of niet direct richting werk kunnen worden bemiddeld. Dit belemmert uitstroom uit de bijstand.
- Een relatief groot aandeel uitkeringsgerechtigden dat gehuwdennorm ontvangt (hogere gemiddelde uitkering).
- Toenemende kosten voor loonkostensubsidie en uitkeringen Bbz (bijstand voor zelfstandigen).
- Organisatieverandering en toenemende personele uitdagingen in de uitvoering waardoor moeilijker aan de prestaties kan worden voldaan

1.2 De verklaring biedt inzicht in de getroffen interne en externe maatregelen om tot tekortreductie te komen, evenals de effecten daarvan.

Om het tekort op de BUIG terug te dringen zijn maatregelen getroffen. Deze maatregelen hebben betrekking op dat deel van de oorzaken die op lokaal/regionaal niveau beïnvloed kunnen worden. Het gaat hierbij om maatregelen die de instroom beperken en de doorstroom en uitstroom richting werk bevorderen. Dit betreft o.a. gerichte inzet op de doelgroep statushouders en herijking en aanpassing van de methodieken en instrumenten voor begeleiding en ontwikkeling naar werk.

Voor het jaar 2025 is het de ambitie om het uitkeringsbestand van 209 (1 januari 2025) vanuit de Participatiewet per 31 december 2025 teruggebracht te krijgen op een totaal van 204. Deze daling is gebaseerd op de door de GR Sociaal geformuleerde ambitie om het totale uitkeringsbestand van de Drechtsteden met 142 inwoners te verlagen. De ambitie van de GR Sociaal ligt daarbij hoger dan de CPB-norm, die voor 2025 uitgaat van een stijging van het bestand met 0,28%.

1.3 Voor het indienen van de aanvraag is het noodzakelijk dat de gemeenteraad instemt met de verklaring en deze ondertekent.

Onderdeel van de aanvraagprocedure is dat zowel het college als de raad de verklaring ondertekenen. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

Kanttekeningen

1.1 Compensatie vanuit de vangnetuitkering is niet vrij besteedbaar.

Binnen de Drechtsteden hebben we op de inkomensregelingen de kostenverdeling gebaseerd op het procentuele aandeel inkomsten BUIG. Dit betekent dat de inkomsten uit de vangnetuitkering niet 1 op 1 ten bate zullen komen van gemeente Hardinxveld-Giessendam. De vangnetuitkering is namelijk een compensatie voor het regionale tekort op de BUIG 2024. De inkomsten uit de vangnetuitkering 2024 worden meegerekend als inkomsten BUIG 2025.

1.2 Een aanvraag voor de vangnetuitkering wordt beoordeeld door een toetsingscommissie.

Bij het opstellen van deze aanvraag heeft de gemeente zich laten adviseren door de Sociale Dienst Drechtsteden als uitvoeringspartner van de Participatiewet. Zij heeft in samenspraak met de gemeente Hardinxveld-Giessendam de verklaring opgesteld. De aanvraag wordt beoordeeld door een toetsingscommissie. De commissie kan tot het oordeel komen dat de gemeente onvoldoende heeft voldaan aan de gestelde voorwaarden, waardoor een aanvraag afgewezen kan worden. Dit wordt niet aannemelijk geacht gezien de volledige aanvraag.

Financiële informatie

In 2024 hebben we een Rijksuitkering van € 3.342.041 ontvangen en daarnaast waren er € 53.852 aan debiteurenopbrengsten, in totaal € 3.395.893.

De totale kosten op de BUIG bedroegen € 4.137.575. Hiermee hadden we een tekort van 22,2% op de Rijksuitkering, te weten € 741.682. Gemeenten dragen een eigen risico van 100% op de eerste 7,5% van het tekort.

Het tekort van 7,5 – 12,5% wordt voor 50% gecompenseerd; het tekort daarboven wordt volledig gecompenseerd.

We komen daarmee in aanmerking voor een geprognosticeerde tegemoetkoming van € 407.478.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

De verklaring is opgesteld door de Sociale Dienst Drechtsteden in samenspraak met gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Vervolg

Na uw besluit en ondertekening van de verklaring, wordt de vangnetuitkering aangevraagd bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De deadline voor de aanvraag is 15 augustus 2025.

Openbaar

Ja

Bijlagen

-
1. Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2024